

ВІДГУК

офіційного опонента – Заслуженого діяча науки і техніки України, доктора юридичних наук, професора Дрозда Олексія Юрійовича на дисертацію Лорткіпанідзе Гіюргі на тему: «Адміністративні інструменти у сфері забезпечення національної безпеки», подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

1. Ступінь актуальності обраної теми

В Україні, яка є об'єктом російської агресії, захист національної безпеки, як завдання, є особливо актуальним. На сьогоднішній день, росіяни посягають на наші життя, свободи та можливості. Окремо слід вказати про їхні постійні атаки на об'єкти критичної інфраструктури як системи та інфраструктури, які є життєво важливими для функціонування суспільства та економіки України, адже включають майже всі сфери життєдіяльності суспільства (електроенергетику, транспорт, водопостачання, зв'язок, фінансові системи тощо).

Вдосконалення адміністративно-правових інструментів є одним із важливих напрямків у забезпеченні захисту критичної інфраструктури України. Конкретними заходами, які могли б бути впроваджені для підвищення ефективності захисту критичної інфраструктури України шляхом вдосконалення адміністративно-правових інструментів можна відмітити вдосконалення нормативно-правового регулювання у сфері захисту критичної інфраструктури, що передбачає внесення змін до чинного законодавства, які б забезпечили правове підґрунтя для ефективного захисту критичної інфраструктури. При цьому, не менш важливим є розробка та впровадження ефективних механізмів співпраці між органами державної влади, органами місцевого самоврядування, суб'єктами господарювання та іншими суб'єктами права у сфері захисту національної безпеки, що передбачає створення ефективних механізмів взаємодії між різними рівнями влади та іншими суб'єктами права.

Таким чином, захист національної безпеки України, в сучасних умовах, вимагає комплексного підходу, який включає в себе вдосконалення адміністративно-правових інструментів, що в свою чергу, дало б змогу

підвищити ефективність такого захисту України та зробити національну безпеку більш стійкою до зовнішніх і внутрішніх загроз. Таким чином, актуальність наукового дослідження Лорткіпанідзе Гіоргі на тему: «Адміністративні інструменти у сфері забезпечення національної безпеки» є абсолютно обґрунтованою.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх новизна

Дисертаційна праця відзначається системним підходом до об'єкта дослідження, і її структура включає в себе вступ, три розділи, висновки, а також список використаних джерел і додатків. Ця структура повністю відповідає поставленим цілям і завданням дослідження, що дозволяє систематично розглядати всі визначені автором проблеми. Переконливість висловлених положень у дисертації підтверджується критичним аналізом наявних літературних джерел у галузі юридичного та методологічного спрямувань.

Слід відзначити обґрунтованість наведених дисертантом висновків, які базуються на грамотному використанні сукупності методів і прийомів наукового пізнання.

Відповідною гарантією достовірності та теоретичної обґрунтованості наукових положень висновків та рекомендацій, сформульованих автором є вірно поставлена мета та завдання дослідження, логіка викладеного матеріалу. Мета дисертаційної роботи полягала в тому, щоб на основі комплексного аналізу теорії права, нормативних та методологічних основ розкрити адміністративні інструменти у сфері забезпечення національної безпеки та сформулювати шляхи удосконалення адміністративно-правового забезпечення застосування адміністративних інструментів як елементів системи управління національною безпекою України. Виходячи з аналізу основної частини дисертації, мета дисертаційної роботи в ході виконання дослідження була досягнута, а дисертація є завершеною науковою кваліфікаційною працею.

Структура дисертаційної роботи дозволила автору повно охопити предмет дисертаційного дослідження.

Справляє позитивне враження джерельна база роботи, крім того, включені до списку використаної літератури, насамперед міжнародної та зарубіжної, свідчать про ґрунтовне опрацювання проблеми, і високий рівень наукової підготовки автора, його наукову зрілість.

У вступі сформовано актуальність обраної дисертаційної теми, визначено її взаємозв'язок із науковими програмами, планами, темами та грантами, сформульовано мету й завдання, визначено об'єкт і предмет дослідження, охарактеризовано методи проведення наукового дослідження, висвітлено наукову новизну та практичне значення отриманих результатів, надано інформацію про апробацію матеріалів дослідження, структуру та обсяг роботи.

Розділ 1 «Загальна характеристика забезпечення національної безпеки та адміністративних інструментів її здійснення» має чотири підрозділи, у яких визначено сутність національної безпеки як об'єкта адміністративно-правового дослідження; розкрито поняття, сутність та види адміністративних інструментів у сфері забезпечення національної безпеки; визначено систему суб'єктів реалізації адміністративних інструментів у сфері забезпечення національної безпеки; проаналізовано нормативно-правові акти, які визначають види адміністративних інструментів забезпечення національної безпеки та місце серед них адміністративного законодавства.

Розділ 2 «Окремі процедури застосування адміністративних інструментів у сфері забезпечення національної безпеки» має три підрозділи, у яких системно розкрито процедури щодо: прийняття адміністративних актів у сфері забезпечення національної безпеки; укладання адміністративних договорів у сфері забезпечення національної безпеки; застосування організаційних інструментів у сфері забезпечення національної безпеки.

Розділ 3 «Шляхи удосконалення застосування адміністративно-правових інструментів у сфері національної безпеки» складається з двох підрозділів, в яких проведена характеристика інституту адміністративних інструментів

забезпечення національної безпеки в країнах Європейського Союзу та сформовано шляхи удосконалення адміністративно-правового забезпечення застосування адміністративних інструментів у сфері національної безпеки України.

Завершується робота досить розгорнутими висновками, у яких на основі комплексного аналізу теорії права, нормативних та методологічних основ, розкрито адміністративні інструменти у сфері забезпечення національної безпеки та сформовано шляхи удосконалення адміністративно-правового забезпечення застосування адміністративних інструментів як елементів системи управління національною безпекою України. Висновки дисертації є цілісними, логічними та обґрунтованими, відповідають меті за завданням дослідження та містять важливі теоретичні положення щодо вдосконалення національної безпеки України.

3. Достовірність і новизна наукових положень, висновків і рекомендацій

Оцінюючи найважливіші здобутки дисертаційного дослідження, варто вказати, що дисертаційна робота за характером і змістом розкритих питань є сучасним комплексним дослідженням адміністративно-правового забезпечення застосування адміністративних інструментів як елементів системи управління національною безпекою України. За результатами проведеного аналізу сформовано низку нових теоретичних та практичних положень, висновків та пропозицій.

Ознайомлення із науковим дослідженням дає підстави стверджувати, що основні положення і висновки, які виносяться здобувачем на захист, мають відповідний, високий ступінь наукової новизни.

Дисертаційне дослідження має обґрунтовані та достовірні наукові висновки, які доповнюють існуючі позиції науковців або по-новому надають вирішення існуючих проблем, що виникають у сфері забезпечення національної

безпеки України. Елементи наукової новизни сформульовані коректно, їх кількість та кваліфікаційні ознаки відповідають нормативним вимогам.

4. Значення одержаних результатів для науки й практики та рекомендації щодо їх можливого використання

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що їх використовують та надалі може бути використано в:

– науково-дослідній сфері – щодо подальшого вивчення питань забезпечення національної безпеки як об'єкта дослідження;

– правотворчій сфері – для вдосконалення законодавства у сфері забезпечення застосування національної безпеки України;

– правозастосовній сфері – для покращення діяльності системи суб'єктів реалізації адміністративних інструментів у сфері забезпечення національної безпеки

– освітньому процесі – під час викладання та формування навчальних посібників з дисципліни «Актуальні проблеми теорії адміністративного права».

Отже, дисертаційна робота може служити теоретичною основою для проведення науково-прикладних досліджень у галузі забезпечення національної безпеки України. Висновки та рекомендації, які були розроблені автором, можуть бути враховані при удосконаленні чинного національного законодавства.

5. Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації

Основні положення та результати дисертації висвітлено 10 наукових статтях, з яких 1 стаття – в періодичному науковому виданні іншої держави (Республіка Польща), 6 статей – у фахових періодичних виданнях України, а також у 3 тезах доповідей на міжнародних науково-практичних конференціях.

Таке представлення результатів наукової роботи є достатнім. Кількість публікацій, обсяг, якість, повнота висвітлення результатів та розкриття змісту

дисертації відповідає вимогам МОН України. Зазначені публікації повною мірою висвітлюють основні наукові положення дисертації.

Спрямованість науково-практичних конференцій, де відбувалася апробація дисертаційного дослідження, характер статей дисертанта, в яких відображено положення дисертації і результати проведених досліджень, повною мірою вказують, що дисертація пройшла належну апробацію та є самостійною науковою працею, що має завершений характер.

Ознайомлення з текстом дисертації дає підстави стверджувати, що за структурою та змістом робота відповідає вимогам, що ставляться МОН України. У тексті роботи відображено основні положення, зміст, результати і висновки здійсненого наукового дослідження.

6. Питання для дискусійного обговорення та недоліки дисертаційної роботи щодо її змісту та оформлення

Однак, дисертація має свої недоліки та певні суперечливі положення, які вимагають додаткових пояснень та уточнень.

1. У підрозділі 1.2 «Поняття, сутність та види адміністративних інструментів у сфері забезпечення національної безпеки» розкрито методи адміністративної діяльності, однак, саме методам слід було б приділити окремий практичний підрозділ.

2. Замало уваги здобувач приділив питанню надання адміністративних послуг як одному із різновидів взаємодії держави та громадськості.

3. Здобувачем недостатньо уваги приділено питанню вдосконаленню адміністративної відповідальності у сфері забезпечення національної безпеки.

4. Недостатньо визначеною є позиція здобувача щодо дослідження саме процедур використання інструментів забезпечення національної безпеки (розділ 2), а не системи цього механізму.

5. Формуючи підрозділ 3.1 «Загальна характеристика інституту адміністративних інструментів забезпечення національної безпеки в країнах Європейського Союзу, можливість їх адаптації в національну правову систему»

здобувачем не визначено досвід якої країни, з позиції автора, є найбільш вдалим для вдосконалення.

6. Окремо слід було б виділити авторські обґрунтування щодо найбільш ефективних напрямків забезпечення національної безпеки у сфері захисту критичної інфраструктури.

Вказані вище зауваження, що у певній мірі виражені у вигляді рекомендацій, не впливають на загальний позитивний висновок щодо якості виконаної дисертації.

7. Загальні висновки

Теоретичні висновки та наукові положення, які містяться в дисертаційній роботі Лорткіпанідзе Гіоргі на тему: «Адміністративні інструменти у сфері забезпечення національної безпеки», характеризуються єдністю змісту і свідчать про особистий внесок автора в галузь юридичної науки. Удалий та логічно структурований підхід до вивчення проблем, їх актуальність, розумне співвідношення теоретичних концепцій та прикладів з практики, чіткість викладу матеріалу, аргументованість наукових висновків і узагальнень свідчать про значний науковий рівень проведеного дослідження та його практичне значення.

Автореферат дисертації відповідає її змісту та повністю відображає основні положення і результати дослідження. Актуальність обраної теми дисертації, ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, новизна та повнота викладу в опублікованих працях повністю відповідають вимогам МОН України.

Основні висновки та положення роботи сформульовані автором особисто, на основі власних досліджень та практичного досвіду роботи. Матеріал дослідження викладено комплексно, логічно правильно та послідовно, що дозволило здобувачу розкрити зміст обраної теми дослідження та у повному обсязі вирішити поставлені задачі. Автором дотримано норми законодавства про авторське право і суміжні права та надано достовірну інформацію про

результати наукової діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Отже, дисертаційне дослідження Лорткіпанідзе Гіоргі на тему: «Адміністративні інструменти у сфері забезпечення національної безпеки» виконане на належному науково-теоретичному рівні, є актуальною науковою працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані висновки, які вирішують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для науки адміністративного права та відповідає вимогам постанови Кабінету Міністрів України «Про порядок присудження наукових ступенів» від 24 липня 2013 року № 567 щодо кандидатських дисертацій, а її автор – Лорткіпанідзе Гіоргі заслуговує на присудження йому наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

**Офіційний опонент –
керівник Департаменту
організаційного забезпечення діяльності
Бюро економічної безпеки України,
Заслужений діяч науки і техніки України,
доктор юридичних наук, професор**

Олексій ДРОЗД